

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇALIŞMA DEFTERİ

FELSEFE 10

Ünite

FELSEFENİN TEMEL KONULARI VE PROBLEMLERİ

Konu

**Siyaset Felsefesinin Konusu ve Problemleri
Sanat Felsefesinin Konusu ve Problemleri**

OGM
MATERYAL

<https://ogmmateryal.eba.gov.tr>

7.
SAYI

ÖN SÖZ

Sevgili öğrenciler bu çalışma defterinde öğretim süreçleri içerisinde kazandığınız bilgi ve becerileri kullanmanıza olanak tanıyacak çeşitli düzeylerde ve yapılarda etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle hem okulda işlemiş olduğunuz konuları tekrar etme hem de akademik gelişiminizi izleme imkânı bulacaksınız. Bu amaçla hazırlanan çalışma defterinde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle keyifli vakit geçirmenizi sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca "Hatırlıyor muyum?" bölümüyle akademik açıdan öz değerlendirmenizi yapabilecek ve eksik olduğunuz konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaksınız.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış olan bu çalışma defteri ile akademik gelişiminize katkı sunmayı amaçlamaktayız.

Hatırlıyor muyum?

Aşağıdaki bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre aşağıdaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1

SİYASET FELSEFESİ

- Siyaset, yönetmek ve idare etmek anlamına gelmektedir.
- Birey-toplum, birey-devlet ilişkileri, devlet yapısı, iktidar, yönetim şekli, adalet, eşitlik, özgürlük, ideoloji vb. insanların toplumsal yaşamını etkileyen her olgu ve kavram siyasetin bir parçasıdır.
- Siyaset felsefesi, siyasetin ilgi alanı olan her konunun araştırılmasıdır.
- Siyaset felsefesi siyaseti oluşturan yapıyı, egemenliğin ve iktidarın kaynağını anlamaya çalışır ve öneriler sunar.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

2

Siyaset Felsefesinin Temel Kavramları 1

Birey: Bir toplumun üyesi olan, belirli hakları olan insandır.

Toplum: Temel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla bir araya gelmiş, ortak bir kültürü paylaşan insanların oluşturduğu topluluktur.

Devlet: Toplum üzerinde yönetim ve denetim gücüne sahip siyasi örgütlenme biçimidir.

İktidar: Halkı yönetme gücüne sahip olan kişi ya da gruplardır.

Yönetim: İktidarı elinde bulunduran kişi ya da grupların toplumu idare etmesidir.

Egemenlik: Toplumda iktidar olmaktan doğan gücü hiçbir baskı olmadan kullanabilmektir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

3

Siyaset Felsefesinin Temel Kavramları 2

Meşruiyet: İktidarın kendisini meydana getiren kaynağa uygun davranmasıdır.

Hak: Hukukun bireylere tanıdığı yetkidir.

Hukuk: Toplum içerisinde uyulması zorunlu kurallar sistemidir.

Yasa: Bireylerin ilişkilerini ve davranışlarını düzenleyen yazılı kurallardır.

Bürokrasi: Devlet işlerini yürüten görevlilerin oluşturduğu hiyerarşik yapıdır.

Sivil toplum: Bireylerin ve toplumsal grupların haklarını savunmak amacıyla oluşturdukları resmî olmayan örgütlenmelerdir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

4

Siyaset Felsefesinin Temel Problemleri

- Hak, Adalet ve Özgürlük Nedir?
- İktidarın Kaynağı Nedir?
- İdeal Devlet Düzeni Olabilir mi?

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

5

Hak, Adalet ve Özgürlük Nedir?

- **Hak**, bir kimsenin isteyebileceği, kullanabileceği ve devletin hukuk düzeniyle güvence altına almış bulunduğu durum olarak tanımlanmaktadır.
- **Adalet**, bir toplumda birey haklarını sağlama istemi, hakkın egemen olması durumudur. Adalet herkese hak ettiğinin verilmesidir.

- **Özgürlük**, kişinin sahip olduğu iradeyle kimseye zarar vermeden ve kimsenin müdahalesi olmadan davranışlarını yapabilmesinin serbestliği olarak tanımlanır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

6

İktidarın Kaynağı Nedir?

1. Korunma İhtiyacı:

İktidar kaynağını ve meşruiyetini; toplumu tehlikelere karşı savunma, insanların temel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılama, insanların ahlaki olarak olgunluğa ulaşmaları gibi işlevleri yerine getirmesinden alır. Bu anlayışa göre devlet doğal bir varlıktır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Platon, Aristoteles, Fârâbî ve İbn-i Hâldun bu yaklaşımın en önemli temsilcileridir.

2. Tanrı İradesi: İktidarı elinde bulunduranlar Tanrı'nın yeryüzündeki temsilcileridir. Yöneticiler, Tanrı'nın buyruklarının yerine getirilmesi için vardır. İktidara karşı çıkanlar Tanrı'ya karşı çıkmış olurlar. St. Augustinus bu yaklaşımın temsilcilerindedir.

3. Ortak İrade:

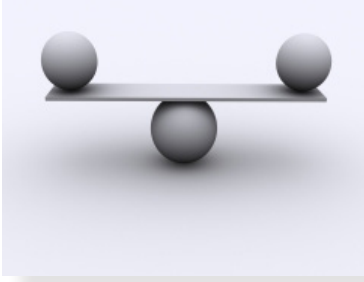
İktidar kaynağını ve meşruiyetini toplumdaki bireylerin bir arada yaşama isteğini bir sözleşmeye dayalı olarak ortaya koymasından alır. Toplumsal sözleşme insanların ortak uzlaşısıdır. Meşruiyetin ölçütü de halkın ortak özgür iradesidir.

Önemli temsilcileri; T. Hobbes, J. Locke ve J.J. Rousseau'dur.

Hatırlıyor muyum?

İdeal Devlet Düzeni Mümkün müdür?

İdeal Düzeni Reddedenler

Sofistler : Devletin insan doğasına aykırı olduğunu savunurlar.

Nihilistler: Onlara göre her türlü otorite, bireyselliği, doğallığı yok eder. İdeal bir devlet düzeni istenen bir şey değildir. Çünkü ideal devletin insanların özgürlüğünü elinden alacağı düşüncesi vardır.

İdeal Düzeni Kabul Edenler

1. Liberalizm: Bu anlayış siyasette, ekonomide, toplumsal yaşamda bireyin özgürlüğüne öncelik verir.

2. Sosyalizm: Bu anlayışa göre ideal toplum, insanların ekonomik, siyasal ve toplumsal bakımdan eşit haklara sahip olduğu sınıfsız bir toplumdur.

3. Adaleti Temel Alan Yaklaşım: İdeal düzen özgürlükle eşitliğin uzlaştırılmasıyla mümkün olabilir. Bu da ancak adalet ile mümkündür.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Ütopya:

Ütopya kelimesi Yunanca "olmayan ülke" anlamındadır. Gerçekleşmesi bugün için imkansız hayali toplum ve devlet tasarımlarını ifade eder. İdeal düzen arayışlarının başka bir şekli de sadece filozofun zihninde olan bir düzen türü olan ütopyadır.

İstenilen Ütopyalar

Platon "Devlet"

Farabi "El-Medinetü'l Fazıla"

Thomas More
"Ütopya"

Campanella
"Güneş Ülkesi"

Francis Bacon
"Yeni Atlantis"

Korku Ütopyaları

Aldous Huxley
"Yeni Dünya"

George Orwell
"1984"

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Temel Hak ve Özgürlükler Açısından Egemenlik Sorunu

Egemenlik, toplumda iktidar olmaktan doğan gücü hiçbir baskı olmadan kullanabilmektir.

▪ J. Locke'a göre insanlar kargaşadan kurtulmak için hukukun güvencesi ile haklarını kendi istekleriyle siyasi bir otoriteye devrederler. Meşru yönetimin kaynağı çoğulcu iradedir.

▪ Montesquieu, devletlerde yasama, yürütme ve yargı güçlerinin bulunduğunu ve özgürlüğün korunması için bu güçlerin birbirini denetlemeleri gerektiğini belirtir.

▪ J. J. Rousseau, insanların bir araya gelerek zorunlu olarak 'toplumsal sözleşme' yaptığını ve bu şekilde devletin ortaya çıktığını ileri sürer.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

SANAT FELSEFESİ

10

Sanat, duygu ve düşüncelerin, insanın hayal dünyasında zenginlik kazanarak düş gücü ile yorumlanmasıdır.

Sanat felsefesi; sanatın ne olduğunu sorgulayan, sanatçının etkinliğini inceleyen felsefe dalıdır. Sanatı tüm yönleriyle ele alan felsefi bir disiplindir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Sanat Felsefesinin Problemleri

11

- Sanat eseri nedir?
- Sanat eserinin özellikleri nelerdir?
- Sanatın anlamı nedir?
- Güzel nedir?

Hatırlıyorum
2 Puan

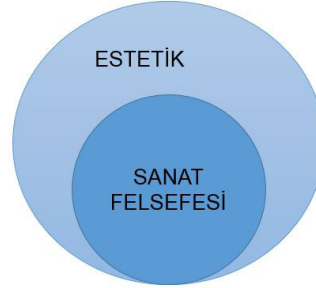
Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Estetik ve Sanat Felsefesi

12

- Estetik, güzelliği konu edinir. Her tür güzel estetiğin konusu içine girebilir.
- Sanat felsefesi sadece sanattaki güzelliği inceleme konusu yapar. Bu açıdan estetik, sanat felsefesini de kapsayan daha geniş bir alandır.
- Sanat felsefesi estetiğin bir alt dalıdır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Farklı sanat algıları farklı sanat kuramlarını ortaya çıkarmıştır.

1- Yansıtmacı kuram: Sanatın var olanı ve hayati doğrudan sanata taşıdığını iddia eder.

2- Dışavurumcu kuram: Sanatı, duygu ve düşüncelerin aktarıldığı bir etkinlik olarak görür.

3- Biçimci kuram: Renklerin ve geometrik şekillerin soyut bir anlatım oluşturduğunu söyler.

4- İşlevselci kuram: Sanatın toplumsal bir ihtiyacın sonucu olduğunu savunur.

13

Taklit olarak sanat

Sanat doğanın taklididir.

Platon, Aristoteles

Yaratma olarak sanat

Sanat insanın üstün bir emeği ve yaratıcılığıdır.

B. Croce

Oyun olarak sanat

Sanatın temel amacı oyundur.

F. Schiller

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

Güzel Nedir?

Hoşumuza giden bir manzara, okuduğumuz bir şiir, dinlediğimiz müzik karşısında haz duyarız. Bir sanat eseri ya da bir manzara insanda farklı duygular uyandırır. Her ikisinde de yaşadığımız estetik durumu «güzel» yargısı ile ifade ederiz.

Bazı filozoflara göre güzellik şöyle ifade edilmiştir:

- **Platon:** Ona göre güzellik bir ideadır. Güzel ideası, zaman ve mekan dışı mutlak varlıktır. Böyle bir güzelliğe Platon «kendiliğinden güzel» adını verir.
- **Aristoteles:** Güzel; denge, uyum ve simetridir. Güzel olanın nesnel ölçütleri düzen, oran ve sınırlılıktır.
- **Plotinos:** Güzellik tanrısal bir yansımadır.
- **Kant:** Güzellik, karşılıksız hoşlanılan objenin amacına uygunluğudur.
- **Hegel:** Mutlak varlığın (geist) dışavurumudur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

14

Sanatta güzeli ortaya çıkaran estetik değerlere yönelik iki farklı görüş:

Öznelci görüş: Bu görüşe göre estetik değerler ve güzel yargısı sanatsal ürüne yönelen kişiye göre değişiklik gösterir. Alımlayıcının (sanatı izleyen dinleyen, sanata ve sanatsal etkinliğe yönelen estetik öznenin) beğenileri önemlidir.

Nesnelci görüş: Sanatsal güzellik, sanat eserinin güzelliğidir. Güzelliğin asıl ölçütü sanat eserinin kendisindedir. Dönemini aştığı düşünülen sanat eserleri bunun bir kanıtıdır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

15

Güzellik - Doğruluk-İyi-Hoş-Yüce İlişkisi

Güzellik ve Doğruluk: Güzellik ve doğruluk Platon için aynıdır. Çünkü her ikisi de varlığın özünü ifade ederler. Kant, iki kavramı birbirinden ayırır. Çünkü doğruluk akılla belirlenebilen bilgisel - mantıksal bir değerdir. Güzellik ise duysal görünüş ile ilgili bir değerdir, duygular ve duygulara yöneliktir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

16

17

Güzellik ve İyi: Bu iki değer, birbiri ile aynı görülmüştür. İlk kez Kant bu iki değeri ayırmıştır. Güzel, salt estetik bir değer; iyi ise ahlaki bir değerdir.

I. Kant

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

18

Güzellik ve Hoş: Güzel olan hoş olabilir ancak güzel hoş olanla sınırlandırılmaz. Hoş olan bir şey her zaman güzel olmayabilir. Örneğin, susuzluğumuzu gidermek hoştur. Fakat hoş olan bu durum güzel olarak nitelendirilemez. Kant'a göre güzel, hoş ve yararlı olan ile aynı şey değildir.

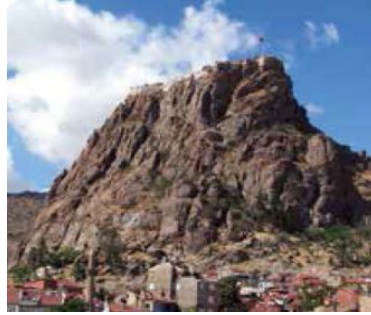
Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

19

Güzellik ve Yüce: Aristoteles'e göre, güzel ve yüce birbirinden farklıdır. Ona göre hayal gücümüzün sınırlarını zorlayan şeyler örneğin çok yüksek bir dağ yücedir. Güzellik ise bir nesne ile ilgili olarak belirli, sınırlı bir yargıdır. Güzel olanda uyum, düzen, oran gibi özellikler bulunur. Yüce kavramında belirli ölçülerin üzerinde sınırsızlık ve sonsuzluk bulunur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

20

Sanat Eserinin Özellikleri

Sanat eseri; sanatçının estetik bir kaygıyla, güzeli amaçlayan tavırla, biçimle, üslupla kendine özgü bir tarzla dile getirmiş olduğu eserdir. Zanaat, sanat gibi sonucunda beğeniye konu olabilecek bir etkinliktir. Bununla birlikte sanat ve zanaat farklı etkinliklerdir. Sanatta zanaatin aksine para kazanma, ticari bir kaygı veya işlevsellik yoktur.

Evrensellik	Sanat eseri, belirli bir sanatçıya veya topluma ait olsa da bütün insanlığı kapsayan bir mesaj taşır.
Güzellik	Sanatın temel amacı estetik bir kaygı taşımaktadır. Bu estetik kaygı eserde dile getirilir.
Öznellik	Sanat eseri sanatçının bireysel ürünüdür.
Teklik	Sanat eseri eşsizdir, aynısı yoktur.
Yaratıcılık	Sanat eseri, sanatçının duygu, düşünce ve hayallerini yeni bir form, biçim ve sunumda dile getirmesidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

Sanatı Etkileyen Unsurlar

Toplumsal Etkenler	Sanatçı, içinde yaşadığı mahalle, şehir, ülkenin etkisi altındadır. Eserinde bunları yansıtır.
Psikolojik Etkenler	Sanatçı kendi iç dünyası, hayal gücü ve sezgilerini eserine yansıtır. Sanat, benliğin dışavurumudur.
Ekonomik Etkenler	Sanatçı içinde yaşadığı ekonomik koşulları eserine yansıtır. Yoksulluk, sınıf çatışmaları, zenginlik gibi...
Kültürel Etkenler	Sanatçı, sanat eserine yaşadığı kültürün özelliklerini yansıtır. Sanatçı, dil içerisinde var olur, dil içerisinde üretir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

21

Sanat ve Duyarlılık İlişkisi

Sanatsal duyarlılık, herhangi bir sanatsal ürünü fark etme, sanatsal ürüne değer verme ve ürünü değerlendirmedir. Bunun için belli bir bilgi birikimi ve estetik bir tavır gereklidir. Sanatçının içinde yaşadığı topluma duyarlı olması sanatını etkiler. Sanatsal duyarlılığı ile insanlara yol gösterir. Sanatçı bu yönüyle yaşayan bir vicdandır. Sanat ise insanın duyarlılığını besler. Bu nedenle estetik değerlerin hazzıyla beslenen insan, kötülük karşısında duyarsız kalamayacaktır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

22

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

PUAN

0-27

KONUYU TEKRAR ETMELİSİNİZ

PUAN

28-34

ÇALIŞMALISINIZ

PUAN

35-44

ÇOK İYİ

TOPLAM PUANINIZ

1 - 8.

maddelerin konu
özetleri

9 .

maddenin konu
özetleri

10 - 21.

maddelerin konu
özetleri

22.

maddenin konu
özetleri

Eşleştirme

Kutucukların içindeki açıklamaları sayfanın sağ tarafında yer alan kavramlarla eşleştirip uygun gelen harfleri kutucukların yanındaki yuvarlağın içine yazınız.

1 Sanatın toplumsal bir ihtiyacın sonucu olduğunu savunur.

Dışavurumcu Kuram

A

2 Toplumda iktidar olmaktan doğan gücü hiçbir baskı olmadan kullanabilmektir. Bir grup, toplum veya ülkede nihai kararı veren gücü ifade etmektedir.

Yansıtmacı Kuram

B

3 Sanatı, duygu ve düşüncelerin aktarıldığı bir etkinlik olarak görür.

Biçimci Kuram

C

4 Herhangi bir sanatsal ürünü fark etme, değerlendirme ve değer verme olarak anlaşılabilir. Bunun için belli bir bilgi birikimi ve estetik bir yönelişin de olması gerekir.

İşlevselci Kuram

Ç

5 İdeal toplum ve devlet tasarımlarıdır. Ulaşılması arzu edilen bir toplum modelini konu edinirler. Var olan toplumsal düzenlere eleştirel yaklaşırlar.

Sanatsal Duyarlılık

D

6 Sanatın var olanı ve hayatı doğrudan sanata taşıdığını iddia eder.

Hak

E

7 Hukuk düzeninin insanlara sağladığı yetkilidir. Kişi menfaatlerinin hukuk kurallarınca korunması anlamına gelir. Kısaca hukukun bireylere tanıdığı yetkidir.

Özgürlük

F

8 Bir ülke üzerinde yaşayan insan topluluğuna dayanan, meşru bir güç kullanımına sahip siyasi ve hukuki örgütlenme biçimidir.

Egemenlik

G

9 Renklerin ve geometrik şekillerin soyut bir anlatım oluşturduğunu söyler.

Ütopya

H

10 Siyasette kişinin sahip olduğu iradeyle kimseye zarar vermeden ve kimsenin müdahalesi olmadan davranışlarını yapabilmesinin serbestliğidir. Davranışların yanı sıra düşüncenin oluşturulmasını ve onun ifade edilmesini içerir.

Devlet

I

Boşluk Doldurma

Aşağıda karışık olarak verilen kelime veya kavramları metinde uygun olan boşluklara yazınız.

Nesnelci

Adalet

Güzel

Meşruiyet

Siyaset

Öznelci

Ütopya

Hak

Sözleşme

Estetik

Sanat

Egemenlik

- genel olarak yönetmek ve idare etmek anlamına gelir. Birey-toplum, birey-devlet ilişkileri, devlet yapısı, iktidar, yönetim şekli, adalet, eşitlik, özgürlük, ideoloji vb. insanların toplumsal yaşamını etkileyen her olgu bu kavramın bir parçasıdır.
- en genel anlamıyla herkese hak ettiğinin verilmesidir. Her kimseye ne gerekiyorsa onun sağlanması, kişinin eşitlik ilkesi içerisinde haklarını kullanabilmesidir.
- yönetenin yönetme gücünü nereden aldığı, yönetilenin yönetene neden uyduğudur. Eylemin yasaya uygunluğu ya da iktidarın kendini oluşturan güç ve düşünceye bağlı olması, en genel anlamı ile kurala düzene uygun olmayı ifade eden kavramdır.
- filozofların zihninde tasarladığı hayali devlet tasarımlarıdır. Bir kısmında tüm insanların mutlu olduğu daha iyi bir hayatın nasıl mümkün olabileceği kurgulanırken bir kısmında da gelecekte iyi bir hayatın değil daha kötü bir geleceğin olacağı tasarlanmaktadır.
- bir kişi veya grubun toplumu yönetme gücünü kullanma yetkisi ve iradesidir. Toplulukların ortak varlıklarını sürdürebilmesinin temel şartlarındandır.
- Yönetenlere iktidar gücünü kullanma yetkisi veren insanların ortak uzlaşısıdır. Bu görüş insanların ihtiyaçlarının karşılanması, toplumsal uyum, düzen ve güvenlik gibi unsurlara yönelik olarak insanların toplumsal yaptığı kabulüne dayanır.
- felsefenin sanat alanında kullanılan, insanın beğenileriyle ilgili bir kavramdır. İnsanlar bir durum olay ya da nesne karşısında beğenilerini ifade etmek için bu kavramı kullanırlar.
- felsefenin güzeli konu edinen disiplindir. Bu disiplin hem sanatta hem de doğada güzel olanı konu edinir.
- görüşe göre estetik değerler ve güzel yargısı sanatsal ürüne yönelen kişiye göre değişiklik gösterir. Sanatın belirleyici ölçüsü alımlayıcının (sanatı izleyen, dinleyen, sanata ve sanatsal ürüne yönelen estetik öznenin) beğenileridir. Bu görüşe göre sanat eseri kendi başına estetik bir değer taşımaz.
- görüşe göre sanatsal güzellik sanat eserinin özelliğidir. Alımlayıcı değer yargıları oluştursa da asıl ölçüt eserin kendindedir. Dönemini aştığı düşünülen sanat eserleri bu durumun kanıtıdır.

Aşağıda yer alan çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Platon devleti insana benzetir. Devlette bulunan yöneticiler, insanda akla karşılık gelir. Koruyucu sınıf insandaki iradeye karşılık gelir. İşçi sınıfı ise beslenme güdüsüne karşılık gelir. İnsan nasıl doğar, büyür ve ölürse devletler de insanlar gibi doğar, büyür ve ölürler.

Buna göre Platon'un devletle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini savunduğu söylenemez?

- A) Doğadaki düzenin uzantısıdır.
- B) Doğal bir kurumdur.
- C) Bir organizmadır.
- D) İnsana benzer.
- E) Sözleşme esastır.

2. Aşağıdakilerin hangisi siyaset felsefesinin cevap aradığı sorulardan biri değildir?

- A) Devlet gerekli midir?
- B) İdeal bir devlet düzeni var mıdır?
- C) Devlet nasıl ortaya çıkmıştır?
- D) Demokrasilerde sivil toplumun önemi nedir?
- E) Türkiye'de yurttaşların yükümlülükleri nelerdir?

3. İnsanları toplumsal bir varlık olarak kabul eden Aristoteles gibi Farabi de, tek tek insanların doğada yaşamasının çok zor olduğunu söyler. Yaşamı sürdürmenin koşulu birlik ve devlet kurmaktan geçer. Devleti bir organizma gibi gören Farabi, devletin çeşitli organlardan oluştuğunu ileri sürer. İnsan vücuduna benzeyen devletin, kalbi ve diğer organları uyum içinde çalışmalıdır, aksi takdirde organizmanın sağlığı bozulduğu gibi devletin de bozulması mümkündür.

Farabi'nin bu görüşleri aşağıdaki sorulardan hangisine bir yanıt olabilir?

- A) İdeal bir toplum düzeni mümkün müdür?
- B) İktidarın kaynağı nedir?
- C) Devlet nasıl ortaya çıkmıştır?
- D) Egemenliğin kullanılış biçimleri nelerdir?
- E) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?

4. Aristoteles "Politika" adlı eserinde, "Devleti olmayan kimse ya fazla iyidir ya da fazla kötü, ya insanlığın altındadır ya da üstünde." der.

Buna göre devletin varlık amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireylerin temel haklarının korunması
- B) Toplumsal bütünlüğün sağlanması
- C) Güvenlik ihtiyacının karşılanması
- D) Bireyin ahlaki bir yaşam sürmesi
- E) Bireyin kendini gerçekleştirmesi

5. Yusuf Hac Hacip'e göre yöneten ile yönetilenler bir nevi ortaklık içindedirler. Yöneten ile yönetilenler arasında karşılıklı haklara riayet edilmesi gerekir.

Bu açıklamalar aşağıdaki siyaset felsefesi sorularından hangisi ile ilgilidir?

- A) Devlet nasıl ortaya çıkmıştır?
- B) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?
- C) Sivil toplumun anlamı nedir?
- D) Birey-devlet ilişkisi nasıl olmalıdır?
- E) İktidar kaynağını nereden alır?

6. Toplumdaki düzeni, bireysel vicdanlar sağlayamaz. Çünkü vicdanın zorlama ve yaptırım gücü yoktur. Bundan dolayı toplumsal yaşamda bireylerin ilişkilerini ve haklarını düzenleyen kurallara, yasalara ve bunları uygulayacak kurumlar üstü bir kurama gereksinim vardır. Buna göre devlet, amacı sosyal düzenin, adaletin, toplumun iyiliğinin sağlanması olan, belli bir toprak parçası üzerinde yerleşmiş bir insan topluluğuna dayanan ve bu topraklar üzerinde bulunan her şey üzerinde nihai meşru kontrole sahip olan bir organizasyondur.

Parçadan yola çıkılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Devlet yapay bir varlıktır.
- B) Devletin varlığı insanın bireysel arzularına bağlıdır.
- C) Devlet insan doğasına aykırıdır.
- D) Devlet meşruiyetin teminatıdır.
- E) Devlet toplumsal sözleşmenin ürünüdür.

7. Felsefe tarihi boyunca sanattaki güzellik değişik kavramlarla ilişkilendirilmiş, hatta eş anlamlı görülmüştür.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde güzel ve hoş kavramları arasındaki ilişki vurgulanmıştır?

- A) Sanat bize gerçekliğin bir yansımasını sunar.
- B) Nerede hoşlanma varsa, orada simetri ve uyum vardır.
- C) Sanat eserleri insanı ahlaki olarak yüceltir.
- D) Fayda sağlamayan bir sanat eseri çirkindir.
- E) Güzellik ruhsal olanın yansımasıdır.

8. Bir tablonun karşısına onlarca insan geçip dakikalarca bakabilir. Kimi olağanüstü bir eser derken, kimisi çok da güzel değil "renkleri karıştırıp sürmüşler" diyebilir. Bazıları ise anlamsız bir eser olduğunu söyleyebilir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Güzelin kaynağı eserin kendisidir.
- B) Sanatçının duyguları eserine de yansır.
- C) Sanat eserine bakış açısı kişiden kişiye değişir.
- D) Güzellik anlayışının gelişmesi için bireyin iyi bir eğitim alması gerekir.
- E) Resim sanatı, diğer sanat türlerine göre anlaşılması daha zor bir sanattır.

9. Neyin sanat eseri olup olmadığı sorusu önemli bir tartışma konusudur. Bu konuda pek çok fikir ileri sürülmüştür.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisinin sanat eseri hakkında bir ölçüt ortaya koyduğu söylenebilir?

- A) Eskilerin dediği gibi zevkler ve renkler tartışılmaz.
- B) Güzellik göreceli ve değişkendir.
- C) Her sanatçının kendine özgü bir sanat anlayışı vardır.
- D) Sanat, bir formüle büründürülemeyenleri ifade eder.
- E) Sanat her estetik özne için farklı bir anlam ifade eder.

10. Eğer bir bilim insanı bir keşfi yapmamış olsaydı, daha sonra bir başkası onu yapacaktı. Mendel kalıtım yasalarını bulduktan sonra tanınmamış biri olarak ölmüştür. Otuz beş yıl sonra onu yeniden bulanların sayısı üçtür. Ama yazılmamış olan edebi bir kitap, asla yazılmayacaktır. Büyük bir bilim insanının kaybı insanlığı geciktirirken büyük bir sanatçı yoksun bırakır.

Bu parçada sanat eserinin hangi özelliği vurgulanmıştır?

- A) Kalıcılığı
- B) Biricikliği
- C) Simetrikliği
- D) Uyumu
- E) Ölçülülüğü

11. Gerçek sanatçı binlerce kişinin yapamadığını yapar çünkü binlerce insanın yaptığına sanat demeyiz.

Bu görüşte aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Güzelliğin ölçütü
- B) Sanat eserinin özgünlüğü
- C) Güzelliğin göreceliği
- D) Sanat eserinin faydası
- E) Sanatın önemi

12. Eğer bir etkinlik öncelikle bir gereksinimi gidermeye ya da bir konunun açıklamasını yapmaya yönelikse, o etkinlikten doğan ürün sanat eseri olamaz. Örneğin bir bisiklet ya da bir fizik kitabı sanat eseri değildir.

Parçada sanat eserinin hangi özelliği vurgulanmak istenmiştir?

- A) Aynısının bir daha yapılamadığı
- B) Çıkar amacı ile yapılmadığı
- C) İçinde üretildiği toplumu yansıttığı
- D) Yaratıcılık gerektirdiği
- E) Somutlaşmış bir ürün olduğu

Aşağıda yer alan metni okuyarak soruları cevaplayınız.

SİYASET FELSEFESİ

Günümüzde genel anlamıyla siyaset; devlet işlerini ve devlet ile birey ilişkilerini düzenleme, bu ilişkilerde ortaya çıkan sorunları çözme etkinliği olarak tanımlanabilir.

Siyaset felsefesi, siyasetin ne anlama geldiğini, devletin, devlet şekillerinin, iktidarın ve egemenliğin ne olduğunu, iktidarın kaynağını, birey ve devlet ilişkilerini araştıran felsefe dalıdır. Siyaset felsefesinin iki ana probleminden biri devlet ve düzen, diğeri birey ve devlet ilişkisidir.

Düzen kavramı birçok ögenin, içinde her birinin belli bir yeri bulunan bir birlik kurmak için bir araya geliş anlamına gelir. Bunu topluma uygularsak bireylerin karşılıklı ilişkilerinin düzenlenmesi, uymaları gereken kuralların belirlenmesi, haklarının hukuk temelleri üzerine oturtulması "düzen" demektir. Bir başka deyişle düzen, bireylerin karşılıklı güven içinde yaşadıkları siyasi, hukuki, ahlaki ve kültürel bütündür.

Devlet, bireylerin karşılıklı ilişkilerini düzenleyen bir hukuk sistemine dayanır. Bu düzen içinde bireyler, hayatlarını güven içinde sürdürürler ve toplumsal, kültürel varlıklarını yine bu devletin sağladığı güven içinde geliştirirler. Bu nedenle nerede devlet varsa orada bir toplumsal düzen vardır.

Öbür yandan devletin bir anlaşma ile ortaya çıkan yapay bir varlık değil, "doğal bir varlık" olduğunu savunan görüşler de vardır. Buna göre doğadaki düzenin bir devamı olan devlet diğer canlılar gibidir, büyük bir organizmadır, doğal bir varlıktır.

Toplum meydana geldikten ve devlet kurulduktan sonra da insan, mutlu yaşayabileceği bir devlet arayışı içine girer. Böyle bir devlet, ideal düzeni yansıtacak bir devlet olacaktır.

Düşünce dünyasında, ideal düzen arayışı, birbirine karşıt iki görüşün ortaya çıkmasına neden olmuştur. Birincisi, ideal bir devlet modelinin olamayacağını ileri süren görüş, öbürü de böyle ideal bir devlet modelini tasarlayan ve kurgulayan anlayış.

Bu görüşü savunan düşünürler, tasarladıkları ideal düzeni özgürlük, eşitlik, adalet ölçülerine dayandırmışlardır.

Bireylere ve toplumun bütününe mutluluk sağlayan devleti, mevcut devletler arasında bulamayan kimi düşünürler, ideal bir devlet tasarımı yapmak isterler. Tasarlanan böyle bir devlete *ütopik* (hiçbir yerde var olmayan) devlet denir.

İsmail Tunalı'nın *Felsefeye Giriş* adlı eserinden derlenmiştir.

1) Felsefenin siyaset alanı ile ilgilenmesinin sebepleri sizce neler olabilir?

2) Metinde toplum ile ilişkilendirilen "düzen" kavramının belli kurallar yoluyla oluşturulabileceği belirtilmiştir. Sizce de toplumda düzenin sağlanabilmesi kurallar yoluyla mümkün müdür? Görüşünüzü gerekçelerinizle açıklayınız.

3) Siz devletin ortaya çıkışının insanlar arasında yapılan bir anlaşma yani sözleşme ile mi yoksa zaman içinden kendiliğinden olduğunu mu düşünüyorsunuz?

4) Metinde ideal devletin mümkün olabileceğini düşünen filozofların tasarladıkları ideal düzeni özgürlük, eşitlik, adalet ölçülerine dayandırdıklarından söz edilmiştir. İdeal bir devletin var olabileceğini varsayarsanız sizce bu ölçütlerden hangisi ideal devletin kurulmasını sağlayabilir?

5) Siyaset felsefesinin bir kavramı olan "ütopya" hangi gerekçelerle ortaya çıkmış olabilir? Sizce bir ütopyanın gerçekleşmesi mümkün olabilir mi? Neden?

Aşağıda yer alan metni okuyarak soruları cevaplayınız.

GÜZEL VE GÜZELLİK

Bilgi olayı algılayan, düşünen süje ile bu süjenin kendisine yöneldiği varlık olan obje arasında meydana gelen bir ilgidir. Estetik olay da aynı şekilde estetik olarak algılayan süje ile bu süjenin estetik algı ile kendisine yöneldiği varlık olan ve doğa ya da sanat eseri dediğimiz obje arasındaki ilgidir.

Biz hoşumuza giden bir manzara karşısında ya da dinlediğimiz bir müzik karşısında yalnız haz duymakla kalmaz, aynı zamanda yaşadığımız estetik durumu bir değer yargısı ile ifade ederiz. Bu amaçla örneğin, "Güzel bir manzara", "Güzel bir müzik" gibi ifadeler kullanırız. O halde güzel ya da güzellik, estetik olayın ayrılmaz bir parçası olarak görünüyor. Buna göre güzellik nedir? Bu soru bizi bir güzellik felsefesinin varlığına götürür ve estetik sorunlar arasında ilk sorulan soru olur.

Platon'a göre güzellik bir ideadır, idea olduğu için de zaman ve mekân dışı mutlak varlıktır. Böyle bir güzelliğe Platon "kendiliğinden güzel" adını verir. Bunun karşısında bir de doğada duyularımızla kavradığımız güzellikler vardır. Bunlar kişilere, zamana, mekâna göre değişen güzellikler olup Platon bunlara da rölatif (görelî) güzellik adını verir. İnsan yaşamının amacı ve ereği, bu tek tek rölatif güzelliklerden kalkarak mutlak güzelliğe ulaşmaktır.

Aristoteles, güzelliği matematik olarak açıklar. Güzellik, ona göre belli bir büyüklüğü olan, orantıya dayanan bir düzendir. Güzel olanın nesnel ölçütleri düzen, oran ve sınırlılıktır.

Güzellik, daha başka kavramlarla da açıklanmak istenmiştir. Örneğin, bunlardan biri hoştur. Doğal eğilim ve duyularımızı tatmin eden, duyularımıza hitap eden bir şeye hoş deriz. Bu anlamda güzel hoş mudur? Yine güzelliği işe yarama, faydalı olanla açıklamak isteyen anlayışlar da görülür. Oysa güzellik, bütün bu kavramlardan ayrı bir değerdir. Bu ayrılık güzelliğin hem seyircide, dinleyicide uyandırdığı duygular hem de bu duyguları uyandıran estetik obje bakımından olan bir ayrılıktır. Böyle bir estetik obje, bir sanat eseri, sanatçının maddeye (taş, odun, ses, kelime) koyduğu anlam ile bu madde arasındaki uyuma dayanır. Böyle bir uyumu gösteren ve bizde estetik haz uyandıran objeye güzel deriz. Güzel dediğimiz bu eser de onu seyreden, onu estetik olarak algılayan kişide estetik duygular ve haz uyandırır.

İsmail Tunalı'nın *Felsefeye Giriş* adlı eserinden derlenmiştir.

- 1) Sizce felsefi disiplinlerden bilgi felsefesi ile sanat felsefesi arasında bir ilişki kurulabilir mi? Metni göz önünde bulundurarak görüşünüzü açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

- 2) Güzel ve güzellik kavramlarının başka filozoflarca başka biçimlerde tanımlanmasının sebebi ne olabilir?

.....

.....

.....

.....

.....

- 3) Metnin geneline göre değerlendirdiğimizde bir objeye güzel dememiz, bir nesnenin estetiğin konusu olması neye bağlıdır? Bu görüşe katılıp katılmadığınızı gerekçelerinizle belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

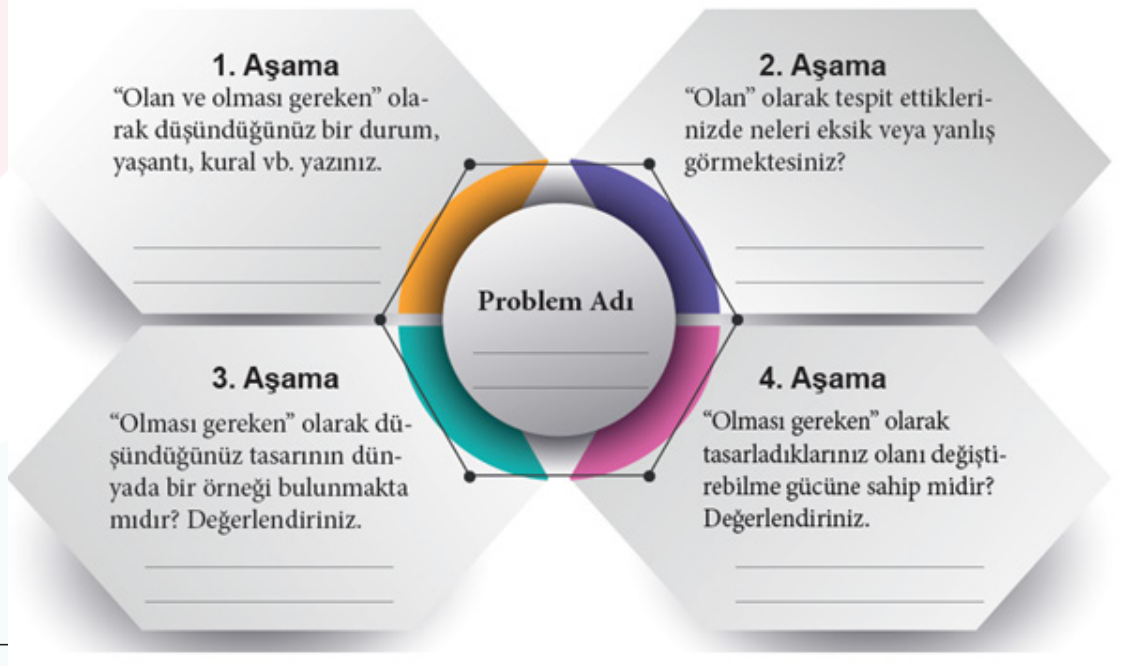
1) Aşağıdaki metni okuyarak insanların olanların nedenleri hakkında ve olması gerekenler konusunda neden farklı düşündüklerini yorumlayınız.

“OLAN VE OLMASI GEREKEN”

Olması gereken ve olan arasında ne türden bir ilişki vardır? Olması gerekene karar veren ya da yönlendiren nedir? Olandan olması gerekene bir geçiş mümkün müdür? Bu sorular felsefenin hem kadim hem de yeni tartışmalarında farklı şekillerde ifade edilir. Sözü edilen türden soruların aynı zamanda en yalın hâllerleriyle siyaset felsefesinin soruları olduğu da görülmektedir. Bunlar, insanların ortak ilkelere nasıl vardıklarını içeren bir sorunun farklı uzantıları olarak da görülebilir. Bu, değerli olanın nasıl tanımlandığı, ahlâk felsefesi ve siyaset kavrayışı arasında nasıl bir bağ olduğu sorusunu da içermektedir. Özellikle maddi değer sorunu, siyaset felsefesi bağlamında olan/olması gereken tartışması önemli konudur.¹

Olanı anlamak ve olması gerekeni kurgulamak bir bilinç durumunu gerektirir. Bu bilinç, siyasetin ortaya çıkmasını ve sürmesini sağlayan bilinçtir. İnsanlar geçmişten bu yana hayatı değiştirmiş ve geliştirmiştir. Ancak dünya tarihine bakıldığında olumlu gelişmelerin yanında aslında ondan da fazla olmak üzere insan yaşamını ve doğal hayatı tehlikeye sokan birçok olumsuzluk görülmektedir. Dünyanın yakın tarihinde yaşanan büyük savaşlar ve insanın doğanın dengesini hiçe saymasıyla ortaya çıkan salgın hastalıklar bu olumsuzlukların göstergesidir.

2- Bireysel ve toplumsal hayatı doğrudan etkileyen ve belirleyen gelir dağılımı, eğitimde fırsat eşitliği, ücretsiz sağlık hizmeti, güvenlik personelinin yetki ve sorumluluk sınırları, özgürlük konusunda baskı ve serbestlik, adil yargılanma vb. örneklerden yola çıkıp aşağıdaki basamaklarda istenenleri gerekçelendirerek cevaplayınız.

¹Sema ÜLPER OKTAR, Siyaset Felsefesinde Olan-Olmaması Gereken Tartışması ve Değer Kavramı adlı doktora tezinden alıntılanmıştır.

"GUERNİCA"

1-Aşağıdaki "Guernica" tablosunu sanat eserinin özellikleri açısından inceleyip metni okuduktan sonra ilgili soruları cevaplayınız.

Guernica'nın Çıkışı

Pablo Picasso (Pablo Pikaso), "Guernica", 1937

I ve II. Dünya Savaşı yılları arasında İspanya'da yaşanan olaylar İtalya ve Almanya'nın etkileriyle iç savaşa dönüşür. 26 Nisan 1937'de Guernica kasabası uçaklarla bombalanır. Birçok sivil insan hayatını kaybeder. İç savaşa kayıtsız kalamayan Picasso yaşananlara tepki gösterir, yaşananları kınamak ve güç kullananları protesto etmek amacıyla 1937'de Paris'te düzenlenecek teknoloji temalı Dünya Fuarı'na bir eser hazırlamaya başlar. Çalışmaları sırasında Guernica bombalanınca orada yaşananları resmetmeye karar verir.

a. Bu sanat eserinde ne tür ayrıntılar dikkatinizi çekmektedir?

.....

.....

b. Picasso'nun eseri oluşturma amacıyla çizimleri örtüşmekte midir? Neden?

.....

.....

2-Aşağıda verilen metni okuduktan sonra ilgili soruları cevaplayınız.

Guernica'nın Oluşumu

Picasso, "Guernica" için ön bir taslak olabilecek büyük bir tuval hazırladı. Bu taslağın ortasına zalimliğe karşı sıkılan yumruğu, yaşanan acıları, kucığında çocuğu ile feryat eden kadını yerleştirdi. (...) Kadın ve çocuğun yanındaki boğayı hareket ettirdi, mızrağı da belirginleştirdi ve göze çarpacak bir yerde atın başını yukarı kaldırdı. (...) Sonra Picasso bütün renk ve dokuları kaldırdı. Renkleri gizledi. Çünkü renkler, resimdeki çarpışmadan daha çok ilgi çekiyordu. Siyah, beyaz ve grinin tonlarını seçti çünkü "Guernica" zor zamanların resmiydi. (...) Picasso, resme 20. yy. teknolojisinden tek bir imge ekledi. Sanat tarihçilerine göre İspanya'da elektrik ampülü "bombia" olarak adlandırılır ve "bombia"ya kısaca "bomb" denir. Bomba-bombia teknolojinin bizi yok eden korkunç gücü için şairane bir mecazi sözcüktür.²

a. Picasso Guernica'nın merkezinde neleri sembolize etmiştir?

.....

.....

b. Picasso'nun çizimleri doğadaki karşılıklarına bire bir benzememektedir. Sizce sanat eseri doğadaki karşılıklara uygun olmalı mıdır? Neden?

.....

.....

² Sevgi Başar, "Toplumsal Değişimler Açısından Picasso'nun 'Guernica', el Greco'nun '5. Mührün Açılışı', Goya'nın 'Mayıs'ın 3'ü' Adlı Resimlerinin İncelenmesi" adlı eserinden alıntılanmıştır.

3- Aşağıda verilen metni okuyup metinden hareketle ilgili soruları cevaplayınız

Guernica'nın Etkisi

Resim sergilenmeye başladığında gizli ve açık olarak yoğun eleştirilerle karşılaşır. (...) Guernica'da "zafer" yoktur. Kent yoktur, uçaklar yoktur, patlama yoktur, zaman yoktur, suçlanacak bir düşman yoktur, kahramanlık yoktur. Sadece "acı" vardır. İspanyol tarihinde balıkçı köyünün öyküsünü bilen biri resme baktığında acının getirdiği derin bir tecrübe yaşar. Bu acı, modern savaşın getirdiklerini tekrar tekrar hatırlatır. Bu resim insanlığın anlamsız zalimliğini insanlığa gösteren en kusursuz örnektir.³

a. Guernica'nın ünlü bir tablo olmasında ona yapılan eleştirilerin etkisi olmuş mudur? Nasıl?

.....

.....

.....

b. Picasso'nun resimde savaşanları açıkça göstermeyişinin nedeni ne olabilir?

.....

.....

.....

c. Sizce Guernica güzel bir eser midir? Sanatta güzel olan nedir?

.....

.....

.....

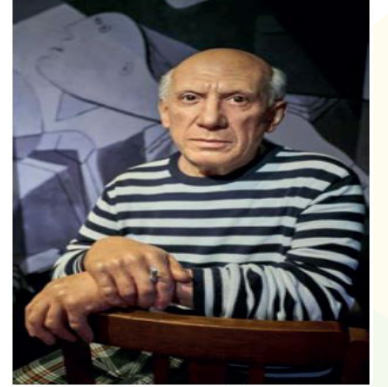
4-Aşağıda verilen metni ve anekdotu okuyup ilgili soruları cevaplayınız.

Picasso, "Boğa bir boğadır, atsa bir at; şüphesiz onlar birer simge. Ama simge yaratmak ressama düşmez, aksi hâlde resim yapmak yerine oturup da bir sürü sözcüğü yan yana getirerek yazı yazsa daha iyi olur. Resme bakanlar, atta ve boğada anladıkları gibi yorumlayabilecekleri simgeleri görmelidirler. Orada iki tane hayvan var, benim ilgilendiğim kadarıyla hepsi bu." ⁴Tablo ile ilgili anlatılan bir anekdota göre Picasso'nun Alman ordusunun bombaladığı "Guernica"yı anlatan eserine bakan Alman general sorar:

- Bu resmi siz mi yaptınız?

Picasso'nun cevabı manidardır:

- Hayır, siz yaptınız.

Pablo Picasso

a. Picasso, "Guernica"nın anlamını neden alımlayıcıya yüklemiş olabilir? Sanat eserine anlamı onu üreten sanatçı mı yoksa onu izleyen alımlayıcı mı verir? Tartışınız.

.....

.....

b. Sanatçının çevresine duyarlılığı sanatına anlam kazandırır mı? Değerlendiriniz.

.....

.....

³ age

⁴ age

Aşağıda yer alan tabloyu inceleyerek soruların doğru cevabına karşılık gelen rakamları işaretleyiniz.

Sanat Felsefesi (1)	Hak (2)	Korunma ve Güvenlik (3)
Estetik (4)	Zanaat (5)	Öznelci (6)
Tanrı (7)	Adalet (8)	Egemenlik (9)
Toplumsal Sözleşme (10)	Nesnelci (11)	Sanat (12)

1. Yukarıdaki kavramlardan hangisi ya da hangileri iktidarın kaynağı tartışmaları ile ilgili görüşlerdir?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

2. Yukarıdaki kavramlardan hangisi ya da hangileri siyaset felsefesinin temel kavramları arasında yer alır?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

3. Yukarıdaki kavramlardan hangisi ya da hangileri güzellik kavramını ele alan, güzellikle ilgili olan alanlardır?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

4. Yukarıdaki kavramlardan hangisi ya da hangileri sanatta güzeli ortaya çıkaran estetik değerlere yönelik olan görüşlerdir?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

5. Yukarıdaki kavramlardan hangisi ya da hangileri ortaya çıkan sonuçları yani ürünleri ile beğeniye konu olan etkinliklerdir?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

6. Yukarıdaki kavramlardan hangileri doğrudan hukuk tarafından güvence altına alınır?

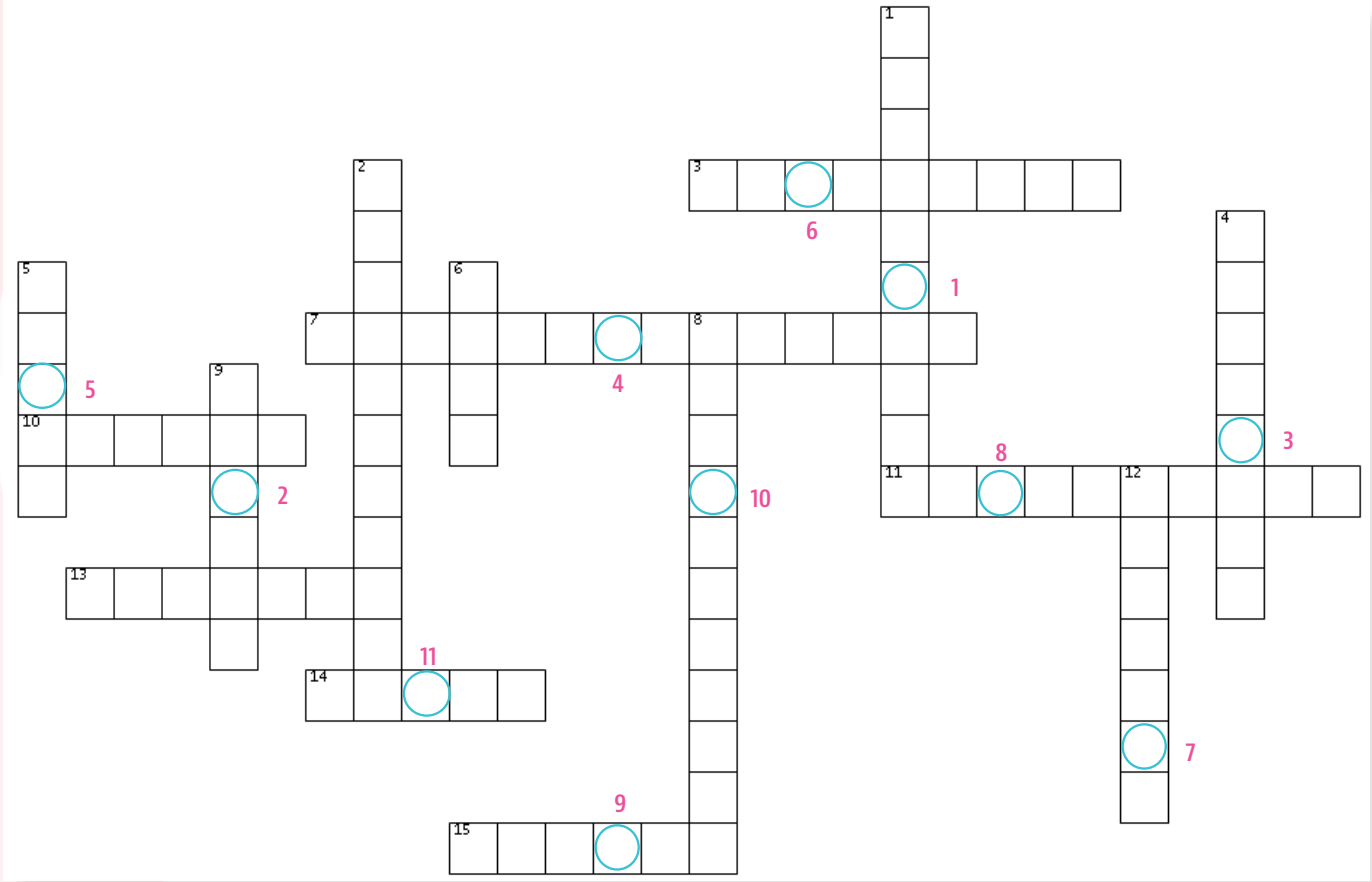
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

7. Yukarıdaki kavramlardan hangisi ya da hangileri sanat felsefesi ile ilgili kavramlardır?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

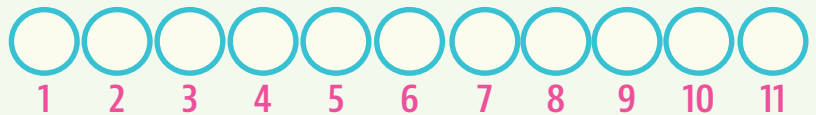
SOLDAN SAĞA

- İdeal düzenin temelinde eşitlik olduğunu savunan görüş
- Sanatın ne olduğunu sorgulayan, sanatçının etkinliğini inceleyen felsefe dalı
- Her kimseye ne gerekiyorsa onun sağlanması ve hakkının verilmesi
- Sanatın toplumsal bir ihtiyacın sonucu olduğunu savunan kuram
- İktidarı elinde bulunduran kişi ya da grupların toplumu idare etmesi
- Toplum içerisinde uyulması zorunlu kurallar sistemi
- Temel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla bir araya gelmiş, ortak bir kültürü paylaşan insanların oluşturduğu topluluk

YUKARIDAN AŞAĞIYA

- Sanatçının duygu ve düşüncelerini somutlaştırdığı ve duygusal alana açtığı nesnelere
- Sanatı, duygu ve düşüncelerin aktarıldığı bir etkinlik olarak gören kuram
- Siyasette kişinin sahip olduğu iradeyle kimseye zarar vermeden ve kimsenin müdahalesi olmadan davranışlarını yapabilmesinin serbestliği olarak tanımlanan kavram
- İnsanın güzellik karşısında duyduğu hayranlık ve heyecanın yaratıcı tekniklerle dışavurumu
- Bireylerin ilişkilerini ve davranışlarını düzenleyen yazılı kurallar
- Bireylerin ve toplumsal grupların haklarını savunmak amacıyla oluşturdukları resmi olmayan örgütlenmeler
- Bir ülke üzerinde yaşayan insan topluluğuna dayanan, meşru bir güç kullanımına sahip siyasi ve hukuki örgütlenme biçimi
- Yönetmek ve idare etmek

ANAHTAR KELİME

İpuçlarından yararlanarak verilen harflerden doğru kelimeyi bularak kutucukların içine yazınız. Numaralandırılmış harflerden yola çıkarak anahtar kelimeleri bularak yazınız.

1. Yönetmek, idare etmek

ETYSSAI

2. Bir toplumun üyesi olan, belirli hakları olan insan

ERİBY

3. Halkı yönetme gücüne sahip olan kişi ya da gruplar

DRİITKA

4. Toplumda iktidar olmaktan doğan gücü hiçbir baskı olmadan kullanabilmek

İLENEEKMG

5. İktidarın kendisini meydana getiren kaynağa uygun davranması

UREYİTŞME

6. Hukukun bireylere tanıdığı yetki

KHA

7. Devlet işlerini yürüten görevlilerin oluşturduğu hiyerarşik yapı

ÜRRSİBOKA

8. Var olmayan fakat olabirliği savunulan ideal devlet düzeni kurguları

YÜPAOT

9. Korku ütopyası, istenmeyen ütopya

İSAYPODT

10. Felsefenin güzeli konu eden disiplini

STKTİEE

11. Sanatı izleyen, dinleyen, sanata ve sanatsal ürüne yönelen estetik özne

İILAYAIICLM

12. Sanatın var olanı ve hayatı doğrudan sanata taşıdığını iddia eden kuram

TSMCNAIIAY

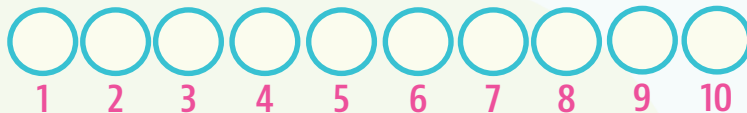

13. Renklerin ve geometrik şekillerin soyut bir anlatım oluşturduğunu söyleyen kuram

İÇİİCMB

ANAHTAR KELİMELE

Aşağıda yer alan anahtar kelimeyi, yasak kelimeleri kullanmadan açıklayınız. Kelimeyle ilgili felsefi soru ya da sorular oluşturunuz.

Anahtar Kelime

Siyaset

Yasak Kelimeler

- Yönetmek
- İktidar
- Toplum

Kelimenin açıklaması

Kelime ile ilgili felsefi soru/sorular

Anahtar Kelime

Hak

Yasak Kelimeler

- Hukuk
- Adalet
- Yetki

Kelimenin açıklaması

Kelime ile ilgili felsefi soru/sorular

Anahtar Kelime

Sanat Felsefesi

Yasak Kelimeler

- Estetik
- Güzel
- Duygu

Kelimenin açıklaması

Kelime ile ilgili felsefi soru/sorular

EŞLEŞTİRME

1. Ç 2. G 3. A 4. D 5. H 6. B 7. E 8. I 9. C 10. F

BOŞLUK DOLDURMA

1. Siyaset 2. Adalet 3. Meşruiyet 4. Ütopya 5. Egemenlik
6. Sözleşme 7. Güzel 8. Estetik 9. Öznelci 10. Nesnelci

ÇOKTAN SEÇMELİ

1-E 2-E 3-C 4-D 5-D 6-D 7-B 8-C 9-D 10-B 11-B 12-B

AÇIK UÇLU SORULAR-I

1. İnsanların yalnız başına yaşayamaması, diğer insanlarla ilişki içinde olması neredeyse bir zorunluluktur. Bu durum topluluk halinde yaşanmasına ve sonunda da devletlerin var olmasına sebep olmuştur. Bu nedenle insan etkinliği olan felsefe, insan yaşamıyla ilişkili olması bakımından, insanların birbirleri ile kurmuş olduğu bu ilişkiye de kayıtsız kalamamış, bu bir arada yaşamamanın sebepleri, koşulları, sakıncaları vs. üzerine görüş üretmek durumunda kalmıştır.

2. Düzenin toplumsal ve hukuki kurallar yoluyla sağlanabileceği fikrine katılıyorsanız gerekçelerinizi belirtmeniz beklenmektedir. Örneğin insanların, diğer insanlara saygı duyması, hakkından fazlasını talep etmemesi, topluma ait hissetmesinin kurallar yoluyla mümkün olabileceğini düşünüyor olabilirsiniz. Ya da tam aksine insanların kurallara tabi olduğunda yani kısıtlandığında, kendini baskı altında hissedip olduğundan daha mutsuz hatta saldırgan olacağını düşünüyor olabilirsiniz.

3. Siyaset felsefesinde devletin doğal ve yapay olmak üzere iki türlü ortaya çıktığını savunan görüşler vardır. Sizin de devletin ortaya çıkması ile ilgili görüşlerinizi belirtmeniz beklenmektedir. Örneğin insanların yalnız hayatta kalmasının mümkün olmamasından dolayı birbirine muhtaç olduğunu bu nedenle de bir anlaşmaya gerek kalmaksızın topluluk halinde yaşamak zorunda kaldığını, bu durumun da devletin kendiliğinden ortaya çıkmasına sebep olduğunu düşünüyor olabilirsiniz. Ya da insanların topluluklar halinde yaşadığını ancak bazı zorunluluklar sebebiyle (korunma, ticaret yapma, düzen kurma vs.) aralarında anlaşip devleti kurduğunu düşünüyor olabilirsiniz.

4. Özgürlük, bireylerin seçme-seçilme, düşünme, yaratma ve inanç özgürlüğüdür. Eşitlik, yasalar önünde yurttaşların aynı konumda bulunmasıdır. Adalet, yurttaşların özgürlüğünün, eşitliğinin yasal olarak güvence altına alınmasıdır.

İnsanların mümkün olduğunca az kurala tabi olarak ve özgür yaşadıkları bir devlette mi, üretim araçlarının kamulaştırılıp herkesin eşit şartlarda yaşayacağı bir devlet düzeninde mi yoksa özgürlük ve eşitliği birleştirmeye çalışan, yasalar önünde eşit ancak çalışma, fikir üretme vs. gibi alanlarda özgür olmayı sağlayacak bir devlet düzeninin mi ideal olacağı yönündeki görüşlerinizi belirtmeniz beklenmektedir.

5. Var olması arzu edilen ideal ve hayali bir tasarım olan ütopya, filozofların içinde yaşadıkları toplumun sorunlarını gözeterik bu sorunların yaşanmayacağı bir toplum düzeni oluşturma umudu sonucu ortaya çıkmıştır. Ütopyaların gerçekleşmesinin mümkün olup olmadığı ile ilgili düşüncenizi ve sebeplerinizi belirtmeniz beklenmektedir. Örneğin ütopyik bir tasarımın gerçekleşmesinin mümkün olduğunu, çünkü bütün insanların sorunsuz ve mutlu yaşayabilecekleri bir düzeni arzulanacağı bu nedenle bir toplumdaki tüm insanların iştiraki ile, içinde mutlu yaşayabilecekleri bir düzeni beraberce kurabileceklerini düşünüyor olabilirsiniz. Ya da her insanın farklı karakter ve beklentide olması sebebiyle mükemmel toplum biçimine ilişkin aynı fikirde olmayacağını, bu nedenle de herkesi mutlu edebilecek bir düzen kurmanın mümkün olmadığını düşünüyor olabilirsiniz.

AÇIK UÇLU SORULAR-II

1. Metinde bilgi kuramına ait olan bilginin oluşum süreci ile estetik olay arasında ilişki kurulmuş, iki disiplinde de objeye yönelen bir süjenin olması gerektiği; süje ile obje arasında da bir ilgi, bağ olması gerektiği belirtilmiştir. Sanatsal bilgi de bir tür bilgi olduğu için sanat ve bilgi felsefesi arasında bilginin ortaya çıkışı ile ilgili benzer bir süreç olduğu dolayısıyla da bir ilişki olduğu söylenebilir.
2. Bu farklı tanımlamalarda filozofların varlık ve bilgi anlayışları etkili olmuştur. Metinde verilen Platon ve Aristoteles örneğinden bu sonuç çıkarılabilir. Çünkü Platon gerçek varlığı akılla kavranan "idea" ile açıklamış, dolayısıyla da güzel kavramı da yani estetik görüşü de bilgi ve varlık görüşü ile tutarlı görünmektedir. Aristoteles ise varlığı anlamak için bu dünyaya yönelmiş güzel kavramına ilişkin görüşleri de bu yönelişe uygun şekillenmiştir.
3. Bir objenin güzel olması kişide uyandırdığı estetik duygulara ve hazza bağlanmıştır. Siz de böyle olduğunu düşünüyorsanız kendi örneklerinizi ve gerekçenizi belirtiniz, örneğin güzel bir sanat eseri olarak değerlendirdiğiniz bir müzik parçasının size keyif vermesi, sizde coşku uyandırmasının sizin için o eseri güzel bir sanat eseri yaptığını düşünüyor olabilirsiniz. Ya da bu görüşe katılmıyorsanız kendi görüşünüzü argüman ve örneklerinizle desteklemeniz beklenmektedir. Örneğin bir savaşın insanlara yaşattığı acıları yansıtan bir bestenin ya da resmin insana hiç keyif vermese de, hiçbir haz duygusunun ortaya çıkmasına sebep olmasa da "güzel" olarak nitelendirilebilecek bir eser olduğunu düşünebilirsiniz.

BECERİ TEMELLİ-I

1. **Aşama:** Olması gereken: Bütün bireylerin sosyoekonomik durumları ve yaşadıkları bölge etmenlerinden bağımsız olarak eğitim olanaklarından eşit yararlanabilmeleri gerekmektedir. Olan: Ekonomik, coğrafi, siyasi ve toplumsal etmenler eğitimde fırsat eşitsizliğine neden olmaktadır.
2. **Aşama:** Her birey benzer nitelikteki eğitim imkânına sahip olamıyor. Bireyler kişisel öğrenme düzeyi ve yetenek gibi etmenlerden bağımsız standart bir eğitim sürecine tabii tutuluyor.
3. **Aşama:** Ülkelerin eğitim politikaları farklı eğitim modellerini uygulayabiliyor. Dünyadan farklı ihtiyaçlara ve imkân-lara bağlı olarak olumlu örnekler bulmak mümkündür.
4. **Aşama:** Tasarımların olanı değiştirme gücünü, diğer aşamaları da destekleyecek biçimde değerlendirmeniz beklenmektedir.

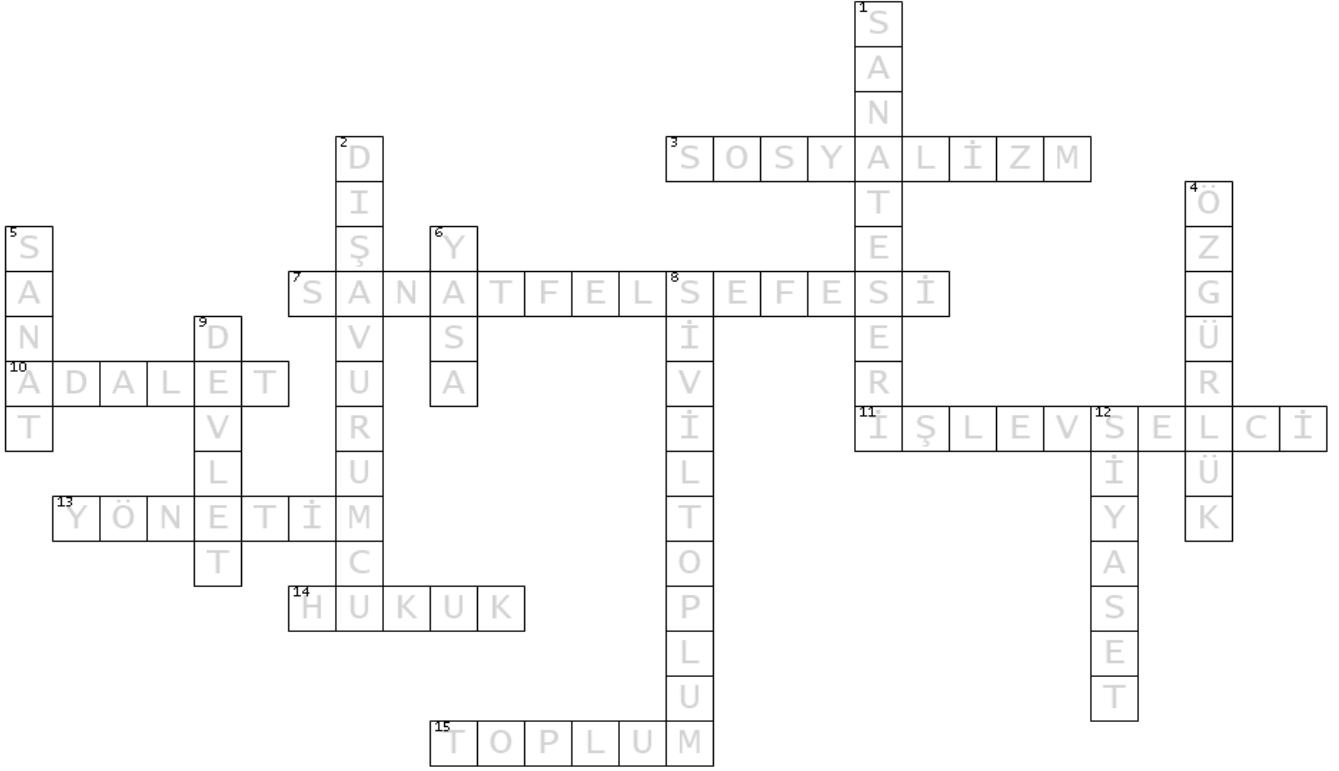
BECERİ TEMELLİ-II

- 1- a-Boğa, at, kadın vb. figürler var.
b-Örtüştüğü söylenebilir, savaşın tüm kaosunu tabloda görmek mümkündür.
- 2- a-Tablonun merkezinde kucığında kadın, at, boğa ve lamba sembolize edilmiş.
b-Sanat, duygu ve düşüncelerin aktarılması için vardır. Sanattaki nesnelere doğadakilere birebir benzeyebilir de benzemeyebilir de. Bu sanatçının taktirine kalmıştır. Fotoğrafçılık sanatında nesnelere doğadaki hallerine çok benzemektedir. Kübizm sanat akımında ise nesnelere doğadaki hallerine benzememektedir. Önemli olan nesnelere oluşturan temadır.
- 3- a-Etkisi olmuştur çünkü bu eleştiriler sayesinde "Guernica" ünlendi ve savaş anlatan en önemli eserler arasında yerini aldı.
b-Bunun iki nedeni olduğu söylenebilir. Birincisi dünya savaşlarında teknolojik silahların kullanımı ile ilgilidir. Çağımızda savaşın bizzat birbirlerinin yüzünü görmedikleri bir savaş ortamı vardır. İkincisi savaşlarda kimin suçlu kimin suçsuz olduğunun belirsizleşmesidir. Kimler nelerden sorumlu olduğu bilinçli bilinçsiz birbirine karıştırılmaktadır.
- 4- a-Picasso "Guernica"daki anlamı her ne kadar alımlayıcılara yüklesse de kendisinin de bunun içinde olduğunun farkındadır. Başka beyanlarına da bakıldığında bu net olarak görülmektedir. Onun bu tavrı ya eserinin değer kaybetmemesi için ya da savaşın arasında kutuplaşma ve çatışma olmaması için olduğu söylenebilir. Belki ikisi ya da başka bir neden de olabilir. Bu tartışma bir yana genel olarak sanat eserlerinin anlamını çoğunlukla alımlayıcının izlenimleri belirler ancak sanatçı eserini icra ederken alımlayıcıdaki etkisini, eserden ne anlaşılacağını da hesap etmektedir. Bu anlam sanatçı ve alımlayıcının ortak bakışının ürünüdür. Ayrıca her esere bakanın aynı anlamı çıkardığını da söylemek yanlış olur. Her alımlayıcı kendisindeki olanla eseri yorumlar.
b- Anlam kazandırır çünkü alımlayıcıların algılarına etkide bulunur.

YAPILANDIRILMIŞ GRİD

1. (3, 7, 10) 2. (2, 8, 9) 3. (1, 4, 12) 4. (6, 11) 5. (5, 12) 6. (2, 8) 7. (4, 5, 6, 11, 12)

BİL - BUL - ÇÖZ

Anahtar Kelimeler: EVRENSELLİK

KELİME AVI

1. SİYASET 2. BİREY 3. İKTİDAR 4. EGEMENLİK 5. MEŞRUIYET 6. HAK
7. BÜROKRASİ 8. ÜTOPIYA 9. DİSTOPYA 10. ESTETİK 11. ALIMLAYICI 12. YANSITMACI
13. BİÇİMCİ

Anahtar Kelimeler: ÜRETKENLİK

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>